



**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2011

Avviz Numru. 30/2004

Alfred Saliba

VS

George Gatt u martu Doris Gatt

Il-Qorti,

Rat l-Avviż li permezz tiegħu l-attur talab lill-konvenuti jħallsuh is-somma ta' elf sitt mija u ghoxrin Lira Maltin (Lm1,620) prezz ta' appalt konsistenti f'xogħol u materjal fornit a karigu tagħhom fl-appartament *Santa Maria*, Triq Dun Pawl Micallef, Victoria, Għawdex bl-imgħax legali mid-data tal-konsenja sad-data tal-eventwali ħlas effettiv, u bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittra nterpellatorja tad-19 ta' Lulju 2003 u tal-mandat ta' qbid kawtelatorju numru 129/03 pprezentat fil-11 ta' Gunju 2003;

Il-konvenuti qegħdin jiġu ngunti minn issa stess għas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti fejn eċċepew illi:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi preliminarjament l-azzjoni odjerna hija preskritta ai termini ta' l-artikolu 2148 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Illi fil-mertu mingħajr preġudizzju għas-suespost l-allegat xogħol res minn l-attur ma huwiex wieħed skond l-arti u s-sengħa u fih ħafna difetti;

3. Illi d-domandi attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt;

Rat id-digriet tagħha ta-13 ta' Jannar 2010 fejn ippermittiet lill-konvenuti sabiex jipprezentaw nota ta' l-eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet ulterjuri tal-konvenuti tal-25 ta' Jannar 2010 li permezz tagħha speċifikaw li kienu qed jeċċepixxu l-preskrizzjoni a tenur ta' l-artikolu 2148(a) tal-Kodiċi Ċivili, kif ukoll a tenur ta' l-artikolu 2149(a) ta' l-istess liġi.

Rat id-digriet tagħha tal-15 ta' Gunju 2011 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza fuq dawn l-eċċezzjonijiet tal-preskrizzjoni.

Rat in-noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti dwar dawn l-eċċezzjonijiet.

Rat l-atti l-oħra tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attur qed jitlob mingħand il-konvenuti l-ħlas tas-somma ndikata fl-Avviż bħala prezz ta' appalt konsistenti f'xogħol esegwit u materjal fornit fl-appartament tagħhom fl-indirizz indikat fl-istess Avviż.

Għal din it-talba l-konvenuti eċċepew fost ħwejjeġ oħra l-preskrizzjoni a tenur ta' l-artikolu 2148(a) u 2149(a) tal-Kap. 16, imma mhumix jaqblu liema minn dawn il-preskrizzjonijiet hija applikabbli għall-każ in eżami.

L-attur jikkontendi fl-ewwel lok illi l-konvenuti kienu rinunzjaw għall-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni meta l-Qorti nnominat espert tekniku sabiex jeżamina x-xogħol li kien sar, ħaġa li normalment issir meta jkun qed jiġi kontestat il-mertu. In sostenn ta' dan jiċċita minn sentenza tal-Qorti tal-Kummerċ fejn intqal illi: "... skond l-artikolu 2214 tal-Kodiċi Ċivili, rinunzja għall-preskrizzjoni tista' tkun espressa jew taċita u r-rinunzja taċita tiġi minn fatt li jissoponi l-abbandun tal-jedd akkwistat. Fil-proposta ta' nomina ta' arkitett sabiex jagħmel il-kejl meħtieġ, il-Qorti

tara li l-konvenut kien għadu pront li jhallas jekk jirriżulta li xi ammonti kienu għadhom dovuti,...".^[1] Imma mill-verbal ta' l-udjenza fejn saret in-nomina ta' espert tekniku f'din il-kawża, ma jirriżultax li din saret fuq talba jew proposta tal-konvenuti, anzi jidher li saret fuq suggeriment tal-Qorti stess.^[2] Terġa' tant il-konvenuti riedu joqgħodu attenti li ma jiġux interpretati li kienu qed jirrinunzjaw għall-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, li proprju fis-seduta sussegwenti u qabel ma l-espert tekniku beda jeseġwixxi l-inkarigu tiegħu, talbu lill-Qorti tissospendi dan l-inkarigu ħalli qabel xejn tiġi nvestigata din l-eċċezzjoni, u l-Qorti aċċettat it-talba.^[3] Hija għalhekk il-fehma tagħha, li ġialadarba l-ħatra tal-Perit Tekniku ma saritx fuq xi suggeriment jew talba tal-konvenuti u dawn lanqas ma laħqu ssottomettew ruħhom għal xi ġbir tal-provi jew trattazzjoni tal-mertu quddiem il-Perit Tekniku, qabel ma talbu s-sospensjoni tal-ħatra tiegħu, ma ġewx li rrinunzjaw għall-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni tagħhom.

Niġu issa għalhekk għat-trattazzjoni ta' dawn l-eċċezzjonijiet. Taħt l-artikolu 2148 (a) jaqgħu bi preskrizzjoni ta' tmintax-il xahar: "**l-azzjonijiet tal-ħajjata, skrapar, mastrudaxxi, bennejja, bajjada, ħaddieda, argentiera, arluġġara, u ta' persuni oħra li jaħdmu sengħa jew arti mekkanika, għall-prezz ta' l-opri jew tax-xogħlijiet tagħhom, jew tal-materjal li jfornu.**"

Imbagħad taħt l-artikolu 2149(a) jaqgħu bi preskrizzjoni ta' sentejn: "**l-azzjonijiet tal-bennejja ta' bastimenti jew bċejjeċ oħra tal-baħar, u tal-kuntratturi ta' bini ieħor jew ta' xogħlijiet oħra ta' l-injam, ġebel, jew materjal ieħor għall-opri maħdumin minnhom jew għall-materjal li jfornu.**"

Fil-każ in eżami l-attur qed jitlob il-ħlas għall-fornitura, xogħol fuq u tqegħid ta' taraġ tal-granit fl-appartament tal-konvenuti. Il-Qorti taqbel għalhekk illi f'dan il-każ hija applikabbli l-preskrizzjoni taħt l-artikolu 2149(a) għax hawnhekk m'għandniex talba għall-ħlas ta' xi oġġett partikolari maħdum minn persuna tas-sengħa jew l-arti, kif jikkontempla l-artikolu 2148(a), imma xogħol ta' appalt kif deskritt f'dak l-artikolu. Kif ġie mfisher mill-Qrati tagħna f'dan ir-rigward: "*Dak l-artikolu (b'referenza għal-artikolu 2148(a)) jirreferixxi għalhekk għall-kredituri ta' artefici li jipprestaw l-opra li għaliha l-materjali jkunu servew (vol.*

XLI. i. 347). *F'dan il-każ aktar minn opra hemm il-prestazzjoni ta' l-'opus' mingħajr distinzjoni in rigward tan-natura tax-xogħlijiet u mingħajr qies tal-importanza tas-somministrazzjonijiet*" (vol. XLII. iii. 1151; Joseph Grech vs Emanuela Camilleri et. Appell Kummerċjali, 21 ta' Marzu 1977; Gio Maria Camilleri vs John Licari et., Appell Kummerċjali, 16 ta' Ottubru 1972; Francis Bugeja nomine vs Indri Mericeca, Appell, 29 ta' Mejju 2000). *Dawn is-sentenzi kollha għamlu d-distinzjoni bejn id-dispost tal-liġi hawn eżaminat (art. 2148a) u provvedimenti ieħor tal-liġi in materja ta' preskrizzjoni li miegħu għandu ċerta affinita' (art. 2149a).*" ^[4]

Irriżulta li x-xogħol li għalih qed jintalab il-ħlas sar għall-ħabta tax-xahar ta' Frar 2002,^[5] u l-kawża giet ippreżentata fil-25 ta' Ottubru 2004, u għalhekk xhur wara li kien laħaq skada t-terminu konċess bl-artiklu 2149 fuq imsemmi. Wieħed irid jara għalhekk jekk kienx hemm interuzzjoni ta' dan il-perijodu permezz ta' xi att ġudizzjarju. Giet ippreżentata ittra ufficjali minn Alfred Saliba fid-9 ta' Awwissu 2002,^[6] imma xorta waħda laħqu għaddew iżjed minn sentejn sakemm giet intavolata din il-kawża. Imbagħad kien inħareġ Mandat ta' Qbid kawtelatorju fuq talba ta' l-attur fil-11 ta' Gunju 2003.^[7] Madankollu dan il-Mandat tħalla jiskadi, billi ma gíex segwit bil-kawża relattiva għall-kreditu pretiż fiż-żmien permess mil-liġi.^[8] L-attur jissottometti illi dan il-mandat xorta waħda kellu l-effett li jinterrompi l-preskrizzjoni għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi, imma l-konvenuti ma jaqblux. L-artikolu 846(2) tal-Kap. 12. jistipula li jekk ma ssirx il-kawża għall-pretensjoni msemmija fil-mandat fiż-żmien imsemmi, **"l-effetti tal-mandat jispiċċaw"**. Il-konvenuti allura jargumentaw li dan ifisser li anke l-effett tiegħu bħala att ġudizzjarju għall-fini ta' l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni ikunu spiċċaw. Issemma' wkoll l-artikolu 2132(1) tal-Kodiċi Ċivili, li jgħid li: **"Il-ksur tal-preskrizzjoni magħmul b'talba ġudizzjarja, jitqies bħallikieku ma sarx, jekk l-attur jirrinunzja għat-talba, jew jekk il-kawża tibqa' deżerta, jew jekk it-talba tiġi miċħuda."** Din il-Qorti, taqbel mal-konvenuti u hija tal-fehma illi ġialadarba kawża deżerta jkollha l-effett li tħassar l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni, *multo magis* għandu jkun hemm l-istess effett f'każ ta' mandat

Kopja Informali ta' Sentenza

kawtelatorju, (li huwa biss att preparatorju għall-kawża), u li ma jiġix segwit b'kawża fiż-żmien konċess. Dan minkejja li l-liġi ma tispeċifikax f'daqstant kliem, għalkemm jidher li din għandha tkun ukoll it-tifsira tal-kliem "**I-effetti tal-mandat jispiċċaw**" fl-artikolu 846(2) fuq imsemmi.

Għaldaqstant tiddeċidi dwar dawn l-eċċezzjonijiet tal-preskrizzjoni mressqa mill-konvenuti, billi filwaqt li tiċċad dik taħt l-artikolu 2148(a) tal-Kap. 16, tilqa' dik taħt l-artikolu 2149(a) ta' l-istess Kodiċi, tiddikjara din l-azzjoni preskritta taħt dan l-artikolu, u konsegwentement tiċċad it-talba attriċi, bl-ispejjeż kontra l-attur.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----